GRADSKA KNJIŽNICA
„JURAJ ŠIŽGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Narodna „ČUVAJMO JUGOSLAVIJU"

Tribuna

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU. MALI OGLASNIK 20 RIJEČI DIN. 3.50 OGLASI PO SNIZ. TARIFI. — Priopćeno po retku D. 10

IZLAZI SVAKOG DRUGOG DANA U JUTRO OSIM NEDJELJE
Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin, Šibenik. Telefon br. 47
Redakcija za članke i vijesti zatvara se dan prije izlaska redovitog broja.
Čekovni račun Poštanske Štedionice Zagreb br. 38,114

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.—
PRETPLATA MJESEČNO: 12 DINARA
INOSTRANSTVO D 20. - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

GODINA III ŠIBENIK, 12 JANUARA 1935 BROJ 166

Rimski sporazum u čehoslovačkoj štampi

Rimski rezultati s čehoslovačkog gledišta

Prag 11 1. „Prager Presse" pozitivno ocjenjuje značaj rimskog sporazuma za čitavu Evropu i u trima tačkama obuhvata njegov specijalan značaj za Čehoslovačku. Prije svega konstatuje, da je rimski sporazum pružio uslove za nove i bolje odnose između Čehoslovačke i Italije, koja ima zasluge za čehoslovački uspjeh u svjetskom ratu, da će ti uslovi biti značajni i za talijansko-jugoslovenske odnose i za odnose čitave Male antante prema Italiji. Rimski sporazum je sproveden u duhu mira i pojačao je evropski front mira, u koji spadaju države Male antante. Druga značajna tačka je konsultativni pakt o nezavisnosti Austrije, kome mogu pristupiti i susjedi, dakle Jugoslavija i Čehoslovačka. Nezavisna Austrija je integralni sastavni dio novog srednjoevropskog poretka, te je dakle i njegov oslonac. Treća vrlo važna točka je preporuka, da se zaključi miran sporazum srednjoevropskih država, kojima bi te države jednà drugoj garantirale neprikosnovenost granica i suzbijanje pokreta, koji su upereni protiv suvereniteta i integriteta drugih država. Obe velesile pretpostavljaju da će pakt potpisati Italija, Austrija, Madžarska, Čehoslovačka i Njemačka, ali kasnije i Francuska, Rumunija i Poljska. Pošto Čehoslovačka i druge države Male antante nikada nisu težile ni za čim drugim, nego za lojalnom saradnjom sviju srednjoevropskih država, mogu primiti taj rimski predlog.

Elementi rimskog uspjeha

„Lidové Noviny" istina rimske rezultate smatraju za početak, ali početak nečeg dobrog i velikog. Uđaren je temelj opštem sporazumu, koji će resiti čitavi kompleks pitanja iz geografske oblasti na duže vrijeme. Srednjoj Evropi i Maloj antanti tu pada vrlo dobar način srednjoevropskih paktova, koji garantiraju austrijsku bezbjednost isto tako kao i bezbjednost svakog pojedinog potpisnika i to opštom osudom revizionizma i podzemne terorističke akcije. Samoj Njemačkoj dobro dolazi što se ne mora obavezivati prema ostalima, jer bi jednostranost obaveza bila javnosti suviše upadljiva, ali može ravnopravno učestvovati u sporazumu, koji donosi sobom kako pogodnosti tako i obaveze. Time je međutim Madžarska s te druge strane razočarana i napuštena. Tu dolazi do osude revizionizma i uz pristanak Njemačke, mjesto jednostavnog napuštanja anšluса. Madžari se mogu dalje držati čisto teoretske pozicije mirne revizije, jer je obuhvaćena u 19 tački pakta. Ali praktično sami znaju, da u dogledno vremenu neće od toga ništa biti, štaviše neće se o tom moći ni govoriti. Rimski uspjeh i mogućnosti koje iz njega proizlaze u znatnoj mjeri su zasluga Lavala, Mussolinija, Flandina, Simona, Jevtića, Beneša i Titulesca, koji su od reda savršeni realisti i umeju uvijek da vide stvari onakve kakve su i da raspoznaju moguće od nemogućeg, potrebno od suvišnog.

Sprema se privredni sporazum?

„Prager Tegblatt" upozoruje na razliku između garancije granica i između njihovog respektiranja. Misli da sporazum, koji rimska savjetovanja preporučuju Evroki, treba da spremi atmosferu za širok privredni sporazum, koji će biti u stanju da riješi težak problem srednjoevropske privrede ili bar da za to da uslove. Očekuje se prilazak Male antane rimskim protokolima, kojima su Italija, Austrija i Madžarska obezbjedile izvjesne povlastice. Ako taj plan uspije privredne transakcije će biti moguće na teritoriju, koji ima preko sto miliona duša. Mala antanta je svijesna povlastica, koje joj ta mogućnost pruža i trudiće se da se ostvari. Kao avantgarda će istupati Čehoslovačka. Zbog toga je vjerovatno da će ministar Beneš u doglednom vremenu krenuti za Rim. Kao posljednji cilj se predvidja zajedničko putovanje ministara Male antante u Rim. Ali za sada je to još uvijek vrlo daleko. Ne smijemo zaboraviti, da jugoslovensko-madžarski spor zbog ubistva Kralja Aleksandra nije riješen. Dok se u marseljskoj tragediji ne izrekne posljednja riječ, ne može biti ni govora o potpunom umirenju srednje Evrope i tako ni o umirenju Evrope i svijeta.

Pred povratkom Njemačke u Ligu naroda

Ženeva 12 januara — U pariškim se političkim krugovima drži da će se kao nastavak rimskom sporazumu sada preduzeti diplomatska akcija za povratak Njemačke u Ligu naroda. Vjeruje se da će u tom pravcu pretstavnici, Engleske, Francuske i Italije u Ženevi nastojati da pronađu način za legalizovanje njemačkog naoružanja. Šta više govori se da će francuska vlada poništiti notu od 17 aprila 1934, a koja se odnosila na njemačko naoružavanje. Na taj bi način Francuska pristala da pod izvjesnim uslovima legalizuje njemačko naoružanje i da usvoji njemački memorandum o tome pitanju od 19 januara 1934 g.

Izgleda nadalje da engleski pokušaj kako bi se Njemačku sklonilo da prisustvuje na sadašnjem zasjedanju Savjeta Lige naroda, na kome će se raspravljati o saarskom plebiscitu, nije uspio, jer kako berlinski diplomatski krugovi tvrde izgleda da je njemačka vlada negativno odgovorila na korak engleskog ambasadora koji je bio učinjen u ciju da se izrazi željenje ako Njemačka ne bude prisustvovala spomenutom zasjedanju.

Mala Antanta i rimski razgovori

Ženeva 12 januara. — Ovdje vlada veliko interesovanje za sastanak ministara Male antante, koji se drži uoči samog sastanka Savjeta Lige naroda. Gg. Jevtić, Beneš i Titulescu će na svom sastanku isključivo raspravljati o francusko talijanskom sporazumu, čije potpuno ostvarenje najviše zavisi od držanja Male antante.

Medjutim se vjeruje da će Mala antanta usvojiti zaključke, koji su nedavno postignuti u Rimu o uredjenju političkih, privrednih i finansijskih problema Srednje Evrope.

Sovjetska Rusija ne vjeruje u efikasnost rimskog sporazuma

Moskva 12 januara. — Sva jučerašnja štampa nastavlja da komentira rimski sporazum izričući pri tome veliku sumnju. Čini se da se ruski politički krugovi boje, da se iz rimskog sporazuma ne bi izlegao poznati Čevorni pakt, prema kojemu je Rusija uvijek bila neprijateljski raspoložena, a njoj nije u tom paktu bilo mjesta.

U Moskvi je stvoren utisak da Italija potpomognuta od strane Engleske nastoji da bude posrednik izmedju Berlina i Pariza u svrhu sporazuma o oružanju Njemačke što bi joj omogućilo povratak u Društvo naroda.

Veliki snjeg u Crnoj Gori

Cetinje, 12 januara.

Već četiri dana i noći pada u Crnoj gori veliki snijeg. Na nekim mjestima snijeg je visok 2 m. Sav putnički i telegrafski saobraćaj je prekinut. Žice su popucale od leda i od velikoga tereta snijega.

Sastanak ministra Male antante

Ljubljana 12 I. — Juče su se u Ljubljani sastali gg. Titulescu, Beneš i Jevtić te su tom prilikom konferisali po predmetu Rimskog sporazuma i držanja Male antante prema istom.

Tim povodom izdan je komunike u kome su gg. ministri izjavili svoje zadovoljstvo zbog postignutog sporazuma između Francuske i Italije.

Na pitanje novinara g. Jevtić je izjavio između ostalog, da je ova konferenca početak sporazuma i da će se još vidjeti šta se treba poduzeti. U svakom slučaju odluke Društva naroda za nas su mjerodavne, završio je g. Jevtić.

U 17 15 ministri gg. Titulescu i Beneš otputovali su za Ženevu srdačno ispraćeni od građanstva.

Pri povratku g. Jevtića u grad priredjene su njemu i vladi velike ovacije od strane gradjanstva. U 20 s otputovao je za Beograd.

Glasači iz Amerike stigli u Saar

Berlin 12 — Jučer su stigli iz Amerike 900 Njemaca, koji će u nedjelju glasati prilikom plebiscita u Saaru. Dolazak ovih glasača organizovala je Njemačka, koja ovim mjerama na svaki način želi da dobije većinu na plebiscitu.

Izvještaj o saarskom plebiscitu

Berlin 12 januara — Odlučeno je da se rezultat saarskog plebiscita objavi neposredno dan poslije glasanja i to ovim redom: a) broj glasova za Njemačku, b) broj glasova za Francusku, c) broj glasova za sadašnje stanje, d) broj nevažećih glasova. Rezultat će preko radija javiti pretsjednik glavnog plebiscitarnog odbora g. A. Rohde na njemačkom i francuskom jeziku.

Premještaj engleskog poslanika u Beograd

Beograd 12 — Engleski listovi javljaju, da je engleski poslanik na našem dvoru dobio unapredjenje i premještaj. G. poslanik je izjavio da ta vijest dolazi malo prerano jer se o tome ne može znati ništa sigurno. Svakako da bi mu bilo žao ako bi poslije toliko vremena morao napusti Beograd.

Zemljotres u Albaniji

Ankara 12. — Ovdje se juče desio katastrofalan zemljotres koji je potpuno razrušio cca 650 kuća, a oštrih, a veliki broj teže i lakše ranjenih.

Radna nedjelja od 40 sati u Čehoslovačkoj

Porast nezaposlenih zadaje Čehoslovačkoj brige — Opet tri četvrt miliona nezaposlenih

Prag. — U decembru je broj nezaposlenih u Čehoslovačkoj porastao za 86.000 duša prema novembru iste godine. Taj porast je javnost iznenadio tim prije, što se skoro u svima granama primjećivala tendencija poboljšanja. Poslije sretne devalvacione intervencije, koja je izazvala veće kretanje robe, poslije zgodnih kreditnih mjera, kojima su stavljena u opticaj znatna novčana sredstva, poslije uspješnog ishoda prve godine žitnog monopola i poslije realnih, ali uglavnom optimističkih novogodišnjih prognoza, statistika nezaposlenih je izazvala među stanovništvom depresiju. Kriza je Čehoslovačku jako pogodila. Ona je zemlja industrijski visoko razvijena, njezine savršene fabrike su snabdjevale veliku austro ugarsku carevinu i osim toga su imale široke pijace na strani. Njezina industrija je bila i jeste moderno uređena. U njoj su primjenjene sve tekovine racionalizacije, tako da je poslije rata kapacitet produkcije te industrije skočio. Zbog toga je opadanje svjetske trgovine za tu zemlju značilo nezaposlenost, koja je procentualno među najvećima u Evropi. Čehoslovačkoj se problem nezaposlenosti vrlo oštro postavlja ne samo u konjunkturalnom, nego i u strukturalnom pogledu. Danas je opšte priznat fakat, da vraćanje konjunkture za Čehoslovačku ne znači vraćanje vremena, u kome nije bilo nezaposlenosti, nego samo olakšanje u opštoj situaciji. Zbog toga vodeći čehoslovački faktori traže puta kako da u industriji zaposle što više današnjih nezaposlenih i kako da u produkciji uvrste oni koji su izbačeni stalno iz procesa produkcije. Kao primjeri tih težnja nam mogu poslužiti javne investicije, trud na pojačanju eksporta, poljoprivredna kolonizacija i najzad pokušaj da se zavede radna nedjelja od četrdeset časova. Skraćenje radne nedjelje se nalazi u stadijumu najživlje diskusije.

Predlog ministarstva socijalne politike

Ministarstvo socijalne politike je spremilo predlog zakona o sprovađanju radne nedjelje od četrdeset časova. Principe tog predloga nisu do sada primile ni stranke zastupljene u vladi, niti su ih odobrila ostala ministarstva. To je međutim ozbiljan predlog izrađen na temelju detaljnog proučavanja i spremanja, predlog koji će se vjerovatno ispraviti, ali će kako izgleda ipak biti izdan u doglednom vremenu kao naredba prema zakonu o punomoći.

Radna nedjelja od 40 sati će se prema tom predlogu zavesti u preduzećima, koja zapošljuju preko deset radnika. Na manja preduzeća se naređenje neće protezati. Najspornije pitanje, pitanje plata, naređenje ne rješava kogentnom formom. Istina pretpostavlja zaključenje novih kolektivnih ugovora, ali ne određuje obavezno i javno, u kakvim će odnosima biti plate novog radnog vremena prema dosadašnjim platama. Preduzećima, koja zavedu radnu nedjelju od 40 sati prema tom naređenju će se sniziti poreza na poslovni promet za jednu trećinu. Naknadu za to državna blagajna namjerava da nađe u smanjenju izdataka na pomoć nezaposlenima. Među radnicima s velikim strahom diskutiraju fakat, da naređenje ne garantira dosadašnje plate, tako da će rezultat naređenja biti smanjenje prihoda do sada zaposlenih radničkih porodica.

Industrijalci predlog potpuno odbijaju

Objektivni faktori se trude da konstatuju, da li će novo naređenje biti u stanju da donese olakšanje na pijaci rada i da ubaci u radni proces nove snage. Teoretski je izračunato, da će zavađanjem novog radnog vremena novo zaposlenje naći punih sto hiljada radnika. Protiv te teorije stoji fakat, da već 776 fabrika sa 70.000 radnika ne rade više nego 40 sati i drugih 1545 fabrika s preko 125.000 radnika rade još kraće vrijeme. Zakonita radna nedjelja od 40 časova bi se protezala dakle otprilike na 7700 fabrika s 500.000 radnika. Razumije se čitav niz preduzeća bi se iz produktivnih razloga izuzeo iz naređenja. Ministar socijalne politike računa, da bi se sprovođenjem predloga zaposlilo novih 50.000 radnika. Od naređenja se dalje očekuje oživljenje u građevinstvu, koje bi zaposlilo daljih 10.000 radnika. Osim toga bi se zaradom novih radnih snaga indirektno osnažio domaći

Predlog ministarstva socijalne politike je predmet oštre diskusije ne samo među socijalistima i industrijalcima, nego i između samih socijalističkih stranaka. Ipak vlada uvjerenje, da će teška situacija čehoslovačke radne pijace primorati interesante da pristupe brzom kompromisnom rješenju.

Izgon stranaca iz USA

Washington 12 januara — Predlogu poslanika g. Diesa pridružilo se još dvanaest poslanika koji će uputiti rezoluciju predsjedniku države da se radi ekonomskih i socijalnih razloga prekine priliv iz USA oko 2,800.000 stranaca. U državi Iowa, Montane, South-Carolina, Illinois i Texas postoji jak pokret za izgon stranaca. U spomenutim državama korak g. Diesa i drugova naišao je na veliko odobravanje.

Iz financijskog odbora

Beograd — Budući su neki dosadašnji članovi finansijskog odbora Nar. skupštine pri sastavu nove vlade postali ministrima, na njihova su mjesta, po redu, nastupili zamjenici koji su u svoje vrijeme bili izabrani. Iz Primorske banovine ušao je povodom toga u Finansijski odbor g. prota Sergije Urukalo, nar. poslanik sreza Benkovac.

Razne vijesti

Turski ministar vanjskih posala Ruzdi Aras primljen je u audijenciju od Kneza Namjesnika Pavla. R ždi Aras imao je nekoliko konferencija sa ministrom predsjednikom Jevtićem.

Vojvoda i vojvotkinja od Kenta dolaze doskora u Sloveniju da tjeraju zimski sport.

Terorista dr Artuković, koji je uplašen u marseilleski atentat ukrcan je u Toulonu na naš minonosac „Spasilac" te će biti dopremljen u Jugoslaviju.

Sva njemačka štampa drži se vrlo rezervirano prema rimskim zaključcima i nikako ih ne komentira.

O UZROCIMA I POSLJEDICAMA DANAŠNJE KRIZE

Naglo ukidanje javnih kredita, najglavniji je uzrok krize, koja se pojavila u vidu neke zaraze i koja nije mimoišla skoro nijednu privrednu profesiju, postojeću na pozornici ljudskog stvaralačkog života.

Ukidanje kredita, kao bolesna pojava na zdravom tjelu čovječanstva, djelovalo je porazno na cio ljudski rod. Ono je odmah u svom početku zadavalo, kako izgleda, opšti strah da se ta boljka ne rasprostre svuda po podneblju ljudskog prebivališta i cijeli se svjet čuvao da ga ta zaraza ne bi snašla. Preduzete su sve mjere predostrožnosti i prva pojava tih mjera osjetila se u Sjedinjenim Američkim Državama. Mi smo imali prilike da vidimo katastrofalne padove banaka u tome djelu našeg svjeta. Mogli smo, dakle, zapaziti, koliko je ta boljka učela maha. Vidjeli smo da su se posvedmevno pojavljivale hiljade i hiljade ulagača, koji su odlučno zahtjevali povraćaj svojih uloga.

Kao glavni uzrok krize povjerenja u prvom redu mogao bi smatrati nagovještani plan o otstupanju od zlatnog važenja, koji je po svima izgledima trebao da se izvede, da bi se na taj način postigao vrhunac svjetske proizvodnje. Zbog toga nije čudo, što je talas nepovjerenja išao tako brzo i što su ulagači tražili svoje uloge, jer otstupanjem od zlatnog važenja, oni bi svakako izgubili dobar procenat svojih ušteđevina. Istina, ukoliko bi ova posljedica bila štetna za ovaj dio ljudi, na drugoj bi se strani koristio dio dužnika, pa mislim da zajednica ne bi time ništa izgubila.

Mi, koji smo ove pojave posmatrali u Sjedinjenim Američkim Državama, izgleda da smo bili zdravi kao cjelina, mada je bilo djelova te cjeline i tada u samrtničkoj agoniji. Mi smo se čudili i skoro potsmijavali, a često puta i pitali: da li je moguće, da se ovo događa baš u zemlji dolara i zlata? I da vidite, u skoroj budućnosti osjetismo odjedared boljku krize na svojoj sopstvenoj koži.

Naglo povlačenje kredita od strane banaka, koje su finansirale naš privredni život, porazno je djelovao i na privredu i na proizvodnju naše zemlje, a začeće ovog povlačenja nalazi se baš tamo, u Sjedinjenim Američkim Državama — jer ne treba zaboraviti, da je Amerika naš ratni poverilac. Promet sa industrijskim proizvodima opao je znatno i industrija počinje da ropće, ali ipak, da bi se snašli i osigurali dalji opstanak, ona pokušava da to postigne putem kartelisanja. Ovaj pokušaj djelomično i uspjeva, ali samo kod industrije šećera i cementa, dok kod drugih grana situacija je sve slabija, pa se može mirne duše reći, da je cjela industrija u teškem i mučnom položaju.

Opadanje potrošnje, usljed ukidanja kredita izazvalo je i opadanje proizvodnje, a ovo opet povećalo procenat nezaposlenosti. Poljoprivreda, međutim, razvijala se skoro normalno pa se osjećala potreba izvoza viškova poljoprivrednih produkata. Cijena je bila slaba i jedva da je pokrivala troškove proizvodnje. Zbog toga faktički, čudno izgleda, da može vladati kriza tamo, gdje ima svega što je ljudskom biću potrebno. Ova pojava daje u toliko još nejasniju sliku, u koliko znamo da je novac mjerilo pokretne imovine, te nevjerovatno izgleda, otkuda dolazi nestašica novca, kada se sa toliko pokretnih dobara raspolaže.

Ratni dugovi svakako da su imali svoga uticaja na nestašicu novaca, ali oduzimanje kredita i monopolisanje izvoza mislim da su dali svoj pravi izražaj ovoj pojavi. Sa nestašicom novca na pozornici krize pojavljuje se i seljak, nemoćan i iscrpljen. Zaduživimo se u vremenu inflacije, kada su njegova dobra pretstavljala veću vrijednost za 150 posto nego danas, što znači da je sa toliko izvršena stabilizacija naše valute. Pred ovakvim stanjem stvari mogao se donjeti Zakon o zaštiti zemljoradnika, ali je pravo bilo zaštititi i ostale male privrednike i ne praviti podvojenosti i razlike, jer ovi i inače između ova dva staleža u suštini ne postoji.

Naći izlaza iz ove situacije.

Vrijeme, koje je ovu zarazu donjelo treba da je i odnese, no opet sa druge strane čudno izgleda da se posljednih dana naša valuta još više stabilizira. Ukoliko će se ta stabilizacija povećavati, utoliko će se teže dugovi plaćati, jer je do novaca teže doći, a izvoz mora da podbaci, jer oni koji uvoze traže jeftinije valute.

Prema svemu ovome, kraj krize izgleda nedogledan.

N. M. B.

Književne vijesti

„NAŠ JEZIK" naslov je časopisa što ga izdaje lingvističko društvo u Beogradu; u uređivačkom su odboru poznati stručnjaci filolozi, a na čelu im univerzitetski profesor slavistike i sekretar Akademije nauka dr. ALEKSANDAR BELIĆ. Časopis izlazi deset puta na godinu, pun je zanimive, poučne građe iz područja srpskohrvatskog jezika. Ujedno je taj časopis najjeftiniji u Jugoslaviji! Stoji 30 din. na godinu! U njemu sarađuju poznavaoci i štovaoci čistoće i ljepote našeg jezika iz svih krajeva naše otadžbine. Odlika je spomenutog časopisa, što su sve rasprave, članci, pouke itd. napisane tako da ih može da čita i da se njima okoristi i strukovnjak filolog i svaki obrazovan Hrvat i Srbin koji hoće da nauči nešto dobro, korisno i lijepo iz svojega maternjeg jezika.

U posljednjem broju (god. III. svezak 4.) napisao je Dr. M. PERKOVIĆ pod naslovom „Smijemo li dirnuti u ovo pitanje" aktualan članak, koji će pobuditi zanimanje kod svih naših pisaca lijepe i znanstvene knjige. Dr. Perković zagovara misao: da hrvatski i srpski pisci provedu **jedinstven riječnik** *našeg književnog jezika tako, da jedni i drugi ne upotrebljuju riječi koje nisu poznate i jednima i drugima, i da Srbin bude jasan Hrvatu kao i Hrvat Srbinu u književnim djelima. Zatim on navodi primjere riječi, koje ni on ne bi mogao razumjeti, da ne poznaje staroslovenski i ruski jezik, a svaki kulturni Jugoslaven niti poznaje niti je dužan da uči ta dva, i oko slavenska, jezika, a da može razumljivo da čita srpskohrvatsku knjigu! Zbilja — važnije je to pitanje od onoga: hoćemo li pisati ekavski ili ijekavski.*

Podmirite pretplatu!

GRADSKE VIJESTI

Požar kod Sv. Križa

U četvrtak rano ujutro oko 2.30 s. buknuo je požar u općinskoj baraci na livadi Štošića kod sv. Križa, u blizini barutane Grubišić. U ovoj baraki se nalazilo smeće, a tu su spavali i nezaposleni, te je po svoj prilici požar izazvao jedan od njih pušeći cigaretu. Odmah je izvještena požarna četa, te je ova došnije i stigla sa vodom gosp. Markom Bačinićem, i odmah se dala na posao. Požarnici su nastojali da lokalizuju požar, naročito zato, jer se u neposrednoj blizini nalazila barutana. Ali njihov posao je bio jako otežan zbog velike zime i zamrznute vode, kao i od teškog prilaza tenkova sa vodom, koji su morali zbog opravka drž. ceste ići okolnim putem. Čim se požar pojavio na licu je mjesta stigao odred mornara pod vodstvom dežurnog oficira, a nešto malo kasnije stigao je i odred kopnene vojske. Kada su stigli vatrogasci, vojska se udaljila. Vatrogasci su predano i požrtvovno radili, te su i uspjeli da lokalizuju požar, i pored toga što im je je manjkala voda zbog otežanog prenosa i hladnoće. Baraka je potpuno izgorjela. Šteta nije velika jer je baraka bila od drveta stara i trošna a osigurana je kod „Croatie" sa 25.000 d.

Janje sa dva trupa i osam nogu

Prije neki dan je jedna ovca u Zatonu ojanjila janje sa jednom glavom dva trupa i osam nogu. Oba trupa su muškog pola. Odmah po rodjenju ovaj fenomen je uginuo. Lovačko udruženje poslalo je ovo janje da se balsamira, a zatim će ga pokloniti gradskom muzeju u Šibeniku.

Medju narodom se ovaj fenomen na različite načine komentira i jedno vrijeme je bio predmet razgovora u cijelom mjestu.

DOBAR ROD MASLINA U ŠIBENSKOJ OPĆINI. Rod maslina u šibenskoj općini bio je dosta dobar. Za prodaju ima oko 2.500 hektolitara ulja, koje se prodaje po cijeni od 8.50 do 9 din po litri. Pitanje je samo na koji način će biti najlakše plasirati ovaj kvantum ulja.

U ČETVRTAK 10 t. m. održan je u crkvi sv. Spasa parastos u pokoj duše blg. Damjanović Petra višeg sud. kanc. pristava. Pomenu su prisustvovali brojni pokojnikovi prijatelji.

Predlog općinskog budžeta za 1935|36 god.

Sinoć je u gradskom poglavarstvu raspravljao finansijski odbor gradskog poglavarstva predlog budžeta gradskog poglavarstva za godinu 1935 36. Na ovu sjednicu bili su pozvani i predstavnici staleških udruženja u Šibeniku. Pošto ovaj budžet bude pretresan, stvće se na uvid svim građanima, koji se budu za njega interesovati, i to kroz pet dana, nakon čega će se na prvoj narednoj sjednici gradskog vijeća podnijeti na pretres.

Društvo za zaštitu dužnika u Šibeniku

U vezi sa osnivanjem „Društva za zaštitu dužnika u Zagrebu" i osnivanjem sličnih društava i u ostalim gradovima naše države, pokrenuta je akcija da se i kod nas formira jedno takvo društvo. U tu svrhu sazvata su zainteresirana lica na dogovor u nedjelju 13 t. m. u salonu hotela „Krka" kojom će se prilikom po direktivama i uputstvima dobivenim iz Zagreba formirati jedno takvo društvo u Šibeniku. Na ovom dogovoru u isto vrijeme odredice se i delegati koji će zastupati Šibenik na konferenciji dužnika u Zagrebu, koja će uslijediti 20 tek. mjeseca.

Teškoće u autobusnom saobraćaju

Posljednjih nekoliko dana, od kada vlada nevrijeme i hladnoća, jako je otežan autobusni saobraćaj u Sjevernoj Dalmaciji. Autobusi preduzeća Berović koji saobraćaju na liniji Šibenik—Zemunik i obratno, imaju velike smetnje u saobraćaju. Svi autobusi stižu sa zakašnjenjem, a neki se moraju i vraćati. Mada se put neprestano čisti vijavica ponovo nanese snjeg, tako da je svaki napor uzaludan. Naročito je vijavica snažna između Bribirskih mostina i Benkovca. Taj dio puta je najkritičniji za autobuse. Vrlo često su primorani i sami putnici da pomažu kod čišćenja puta i guranje autobusa da bi se mogao put nastaviti. Autobus koji je prekjučer ujutro pošao iz Zemunika stigao je u Šibenik tek predvečer, dok je po podne sa drugim autobusom sam g. Berović, otišao, nebi li se olakšao put i prolaz. U istini autobus je prešao cijelu prugu, a sutradan se vratio natrag, oba puta sa zakašnjenjem.

Saobraćaj se i nadalje održava sa vrlo teškom mukom i sa velikim zakašnjenjem.

SEKRETARIJAT J. N. S. IZVJEŠTAVA NAS da su neistinite i tendenciozne ubačene vijesti nekog lista o pokrenuću jednog partijskog tjednika u Šibeniku.

Širite „Narodnu Tribunu"

TESLA Tonkino prikazuje danas Ne boj se ljubavi, Liane Hald.

U nedjelju PAGANINI, demonski guslač. Svetislav Petrović.

KINO „BALKAN" prikazuje danas veliki film snažnog sadržaja Izgubljen sin.

U nedjelju senzacija sezone BOLERO. — Velefilm sadržaja, baleta, muzike, i pj sme.

Početak rada na gradnji gimnazije

Kako smo tu skoro javili održana je licitacija za planiranje terena za izgradnju gimnazije, kojom je prilikom izgledalo da je taj posao povjeren ovdašnjem graditelju gosp. Battigelliu. Međutim prema naknadnom izboru radova na planiranju terena počinju u ponedjeljak 14 t. mj. i njih će izvoditi poduzeće ing. Marina Bezića iz Zagreba

POČETKOM NAREDNE NEDJELJE OTVORIĆE SE u Šibeniku jedan moderan bar. U tu svrhu su prostorije potpuno moderno i lijepo uređene, a angažovana je i jedna prvoklasna damen kapela. Ovaj novootvoreni bar je uređen potpuno u stilu velikovaroških barova, samo je sada pitanje dali će isti imati i potrebnu publiku.

Budite pretplatnici „Nar. Tribune"

U SRIJEDU JE BORAVIO u našem gradu g. Sopplay konzul iz Splita. G. konzul je došao iz Zagreba i pošto se zadržao jedan dan u Šibeniku, proslijedio je put za Spiit.

Službeni Glasnik
UDRUŽENJA TRGOVACA
za srezove Šibenik i Biograd n/m

Br. 36

Časti se priopćiti svoj gg. svim članovima, da je Ministarstvo financija izdalo slijedeće uputstvo u pogledu olakšanja plaćanja poreza na tečevinu, a to uputstvo glasi ovako: „Na razrez tečevine za poresku godinu 1934, izjavljen je izuzetno veliki broj žalba od strane poreskih obveznika. U velikom dijelu ove žalbe odnose se na primjenu § 7 februarske poreske novele, a specijalno na njezinu minimalnu poresku osnovicu prema kiriji. Da bi zaštitio ove obveznike pred eksekutivnim mjerama zbog više poreske razlike, dok se ne izvrši ispravka fiskalnih pretjeranosti, koje se eventualno utvrde u žalbanemo postupku, Ministar financija naredjuje slijedeće: 1) Da se sa naplatom odnosne poreske razlike može pričekati do kraja marta 1935 g., kad se u konkretnom žalbenom slučaju javlja znatnija razlika u porezu (1934 god.) prema zaduženju godine 1933., ako je porez razrezan prema zvanično prikupljenim podacima; 2) Ako je porez za 1934 godinu razrezan prema visini kirije (za stan i lokal) ma da su konkretno pribrani urdni i dovoljni zvanični podaci, koji bi dali osnov za niži razrez, ali svakako znatno veći od onog za godinu 1933, naplatiće se, u slučaju žalbe, do kraja marta 1935 samo onaj dio razlike, koji bi odgovarao porezu kad bi se razrezavao po zvaničnim podacima. Ostatak razlike naplatiće tek pošto se donese rešenje na žalbu, a ako se ono donese prije kraja marta, naplata će se izvršiti do kraja marta 1935; 3) Ako je porez za 1934 god. razrezan prema visini kirije, a u konkretnom slučaju nema nikakovih, iii nema dobrih, ili nema dovoljno zvaničnih podataka, sa naplatom više razlike prema zaduženju iz godine 1933 u žalbenom slučaju sačekat će se do riješenja žalbe. Ako se riješenje donese prije kraja marta, naplata će se izvršiti do kraja marta."

Uprava.

NOVELA

U zgodan čas

Morison je oblačio crno odijelo spremajući se za večeru koja je priređivana na jahti. Pri tome osjećajući jaku glavobolju pomišljao je, da bi mu bilo osobito milo kad bi mogao biti pošteđen od tog kuluka oblačenja i odlaska u veselo društvo.

Neko je zakucao na vrata njegove kabine i ušla je Nita Satba, sopstvenica jahte.

— Evo me Mori, htjela sam malo da razgovaram s vama.

To je bilo prvi put da je došla kod Morisona. Pogledala je oko sebe i dodala:

— Ovo je zaista kao neki kavez. Veoma mi je žao što vam nismo mogli dati neku veću kabinu . . . ali toliko ima gostiju.

— Ne mari ništa, prekinuo ju je on. Više me interesuje da saznam šta je prouzrokovalo tu počast da me posjetite.

— Sasvim prosta stvar. Potrebno je da unesete što više veselosti večeras u društvo. To će mi biti neobično milo.

— Vjerujte, Nita, da imam strašnu glavobolju. Baš sam htio da vas zamolim da me večeras oslobodite svakog učešća u svetkovini.

Ona je uzviknula gotovo sa zaprepašćenjem:

— Ne, Mori, to apsolutno ne ide. Imam već i suviše lješeva na jahti. Morate doći i ponijeti svoj bandžo.

— Ali, Nita! . . .

— Ne, ne, morate doći i ponijeti svoj instrumenat.

— Pa lijepo, neka bude kako vi hoćete.

Ona je otišla pobjedonosno, Morison je sjeo na stolicu uzdahnuvši. Tek poslije izvjesnog vremena primjetio je da je na krevetu ostao jedan sjajan predmet. Svakako neka dragocjenost lijepe Nite. Prišao je i uzeo njenu srebrenu tašnu. Nekoliko trenutaka je razgledao kolebajući se da je otvori. Da li bi to bilo lijepo od njega? Najzad se odlučio. Možda će u njoj naći neko ljubavno pismo, a on je gorio od želje da sazna njezine tajne.

Razočarao se. U tašni se nalazila jedna kutija sa pilulama koje je uvijek zaboravljao da kupi za sebe. Prilika je bila zgodna, na tome mu nije mogla zamjeriti što će uzeti dvije ili tri; u toliko će i njegovo raspoloženje biti veće za večerom.

*

Kad je došlo vrijeme za večeru, Morison se nije pojavio. Nita se ozbiljno naljutila. Zaista je to bio čudan mladić. Siromašan, vrlo siromašan, a pri tom do krajnosti osjetljiv. Pozivan je u društva zbog svoje urođene veselosti, zbog svoga divnog glasa, ali se primjećivalo da je to osjećao kao neku uvredu. Među aristokratima, kojima je bio stalno okružen, osjećao se kao neki gost niže vrste i zato je često odbijao da se pojavi kako bi se bar prividno imao utisak da on nije tu došao u svojstvu nekog muzikanta nego kao gost ravan drugima. Nita je to odavno bila osjetila i zato nikad nije učinila nikakvu zamjerku, ali ovaj put joj je bilo sasvim neugodno što ju je iznevjerio. I sama je osjećala glavobolju, želila je da se razonodi, da u pjesmi zaboravi taj bol. I baš tog večera, kad ga je naročito molila, Morison nije našao ništa bolje nego da izostane. Velika nepažnja!

Već mjesec dana krstarila je morem na svojoj luksuznoj jahti sa probranim društvom koje joj je već odavno postalo dosadno. Naročito je

Predavanje g. Warniera

U srijedu uveče u preparandiji održao je predavanje g. R. Warnier, direktor francuskog instituta u Zagrebu. U početku predavanja je g. Matavulj, pretsjednik udruženja prijatelja Francuske u jednom kraćem govoru pozdravio je predavača i g. G. Soupeya francuskog konzula iz Splita, koji je također prisustvovao predavanju. Pošto učiteljska škola nije raspolagala dobrim aparatom za projekciranje, to je g. Warnier umjesto zakazanog predavanja, održao predavanje o francuskom piscu Stendhalu. Predavanje je na prisutnu, nažalost malobrojnu, publiku ostavilo najljepši utisak.

U veče je u hotelu „Krka" priređena intimna večera u čast gostiju od strane g. Matavulja.

TRGOVINA ŽELJEZNE ROBE
Ivan Relja i drug
SIBENIK, Zagrebačka 114

Kapu i šešir
kupite kod:
TVOKAPS
najbolje opskrbljenog
trgovačkog skladišta
i CIJENA tiskana je
na u svakom komadu

VLAHOV
OKREPLJUJUĆI ŽELUDAČNI
ELIXIR
KUĆA OSNOVANA GOD. 1861
ZDRAVSTENI GORKI LIKER SVJETSKOG GLASA

proizvadja jedino
F. Vlahov
SIBENIK

Još dvije žrtve terora u Julskoj Krajini

U ovih šesnaest godina pod Italijom u Julskoj Krajini je poginulo oko stotinu ljudi od političkog terora. Svake godine padaju sve nove i nove žrtve, pa niti 1934 godina nije mogla proći bez mučenika. Decembar je bio već pri koncu i u posljednjem tjednu pred nas dvije nove žrtve političkog terora u Julskoj Krajini pod fašizmom.

Dne 27 decembra na večer ubijen je od fašističke finansijske straže na pragu svoje rodne kuće u Vaskom kod Idrije 17-godišnji Srečko Liker, djak biskupske gimnazije u Gorici. Mladi djak bio je ubijen iz obijesne mržnje, koja je terorizirala tu nesretnu kuću već drugo vremena. Srečko Liker nije počinio ništa što bi ga moglo dovesti pred pušku stražara. Pojavio se na prag svoje kuće i stražari, koji su ga valjda iščekivali, opalili su. On je pao mrtav. Došao je na Božić iz škole na praznike i pao je. Značajno je, da je njegova majka Stefanija Liker, stara oko 40 godina, bila 4 novembra 1934 odvedena od 12 karabinjera i većeg broja policijskih agenata u Gorici, a odatle je poslana na jedan otok u južnoj Italiji na konfinaciju za pet god. Umorstvo mladoga Likera izazvalo je grozan utisak u čitavoj sjevernoj Julskoj Krajini.

Drugi slučaj dogodio se također pred sam Božić u Materiji kod Kopra. Tamo je umoren Franc Fabjančić star 32 godine, otac četvero djece. Ubio ga je sa tri hica iz revolvera fašistički terorista Josip Babuder iz istoga sela, poznat po svojoj mržnji i nasilju nad našim svijetom. Fabjančić se je isticao svojim ispravnim nacionalnim držanjem, a to je izazivalo fašist. nasilnika. Naročito ga je izazivalo što je Fabjančić odgojio svoju djecu na nacionalnom slavenskom duhu, a i to što je više puta pjevao slovenske narodne pjesme. Zato je u bijesu pucao na njega i ubio ga je. Značajno je, da Babuder nije po tom groznom umorstvu napušen nego naprotiv i dalje mirno šeta selom i hvasta se svojim „patriotskim" djelom. Već je, uostalom, uobičajena praksa, da se oni, koji u Julskoj Krajini ubiju nekog Slavena ne pozivaju na odgovornost.

Subota

20·00 *Oslo* Delibes „Coppelia" — 20·00 *Lugano* „Biserari" opera od Bizeta — 21·00 *Roma* „Capuletti i Montecchi" opera od Bellinia.

P. N. Miljukov o izgledima mira u Evropi

Opasnost rata na Krajnjem Istoku se smanjuje — Baltički sporazum i Poljska

P. N. Miljukov, bivši ministar inostranih djela u ruskoj Privremenoj vladi, održao je ovih dana u Parizu opširno predavanje o međunarodnoj situaciji. Mnogobrojno građanstvo je do posljednjeg mjesta napunilo dvoranu civilnih inžinjera, gdje je predavanje održano.

Na početku svog predavanja je P. N. Miljukov konstatovao glavnu promjenu do koje je došlo u prošloj godini i to opadanje opasnosti od iznenadnog rata na Krajnjem Istoku. Konflikt u tim dalekim krajevima je postao broničan. Ali ne može se reći da bi opasnost bila potpuno uklonjena. U rajonu rjeke Sungare obadvije strane nastavljaju vojničke priprave.

P. N. Miljukov misli, da Japan ne namjerava da odmah započne rat, jer je svjestan unutrašnjih finansijskih teškoća. Osim toga od velikog značaja je bio i fakat, da su Sjedinjene Države priznale Sovjetski Savez.

U Evropi se sada prema riječima P. N. Miljukova primjećuje velika pro grupacija snaga. Evropa se djeli na dva tabora. U jednom taboru su zemlje, koje zahvtjevaju reviziju mirovnih ugovora, a u drugom države, koje insisttraju na statusuquo.

Stvaranje Baltičke antante P. N. Miljukov smatra da je velikog međunarodnog faktora. „Baltička antanta je — rekao je P. N, Miljukov — već stari plan, ali krivicom Poljske nije bilo lako taj plan ostvariti. Poljska je stalno željela da bude centar, oko koga je trebalo da se obrazuje grupiranje istočnih evropskih država. Taj plan međutim Poljskoj nije pošao za rukom i baltičke države su se ujedinile samostalno, čime su stekle međunarodni značaj, koji do tog vremena nisu imali.

P. N. Miljukov je detaljno analizirao uzajamne odnose između Francuske i Sovjetskog Saveza, događaje u Jugoslaviji, gdje se čuva tradicija politike Kralja Aleksandra Ujedinitelja, kao i odnose između Francuske i Italije.

Na kraju svog predavanja je P. N. Miljukov govorio o izgl dima Mira. „Na pitanje da li će biti rata ili ne — rekao je Miljukov — za sada je teško odgovoriti. Sve zavisi od pregovora koji se baš sada vode. Ali po mom nazoru u toku iduće jedne i po godine u Evropi neće doći do rata".

BIOGRAD

(9 I) Upravnik državne bolnice u Sarajevu gosp. Dr. Špiro Šeat dostavio je upravi narodne osnovne škole u Biogradu iznos od Din 500.— da se uzdijeli medju najsiromašniju školsku djecu. Uprava osnovne škole podijelila je ovu pripomoć dvanaestorici najsiromašnije školske djece na način, da je svakome od njih kupila kod „Bate" jedan par cipela. Podarena djeca izjavila su veliku zahvalu plemenitom darovatelju time što su posjetili zajedno sa nastavnicima grob njegove blagopok. supruge, gdje su se pomolili za upokoj njezine duše.

Uprava narodne osnovne škole u Biogradu i ovim putem toplo zahvaljuje plemenitom darovatelju.

— —

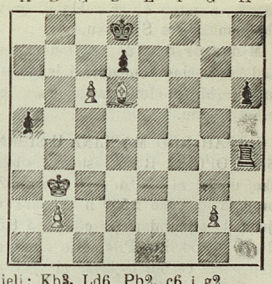
Sokolske čete u Pakoštanima, Filipjakovu i Nevidanima održale su u nedjelju 6 t. m. svoje glavne godišnje skupštine na kojima su raspravljena tekuća sokolska pitanja. Čete u Pakoštanima izabrala je novu upravu.

— —

Čujemo da je premješten činovnik mjesne carinarnice g. Mihajl Stanisavljević naš popularni i simpatični „Miha" u carinarnicu u Split. Iako žalimo njegov odlazak, veselimo se njegovom uspjehu i čestitamo mu.

ŠAH

Br 9
Platoff

Bijeli: Kb3, Ld6, Pb2, c6 i g2
Crni: Kd8, Th4, Pa5, d7 i h5

Rješenje problema br. 8

1. Le5 Tf3 2. Lg5! fg 3. g7
Na 2... Tg3 3 Lh4.

(Rješenja treba slati na upravu lista najdalje do četvrtka po podne.)

bio nasasan Džems Vimsej, jedan gologlavi mlađić koji je po svemu izgleda ugr. bio tu priliku da se zaljubi u nju i da uobrazi da će se ona na to smilovati. Pri tome je bio izabrao najgori način koji se da zamisliti da bi došao do cilja: osjećajući svoje nedostatke stalno je ogovarao cijelo društvo da bi Nita omrzla cio svijet i mislila na njega. Ovog večera, vidjevši da Morison nije u društvo, okomio se na njeg .

— Taj mi čovjek nije nimalo simpatičan, rekao je Niti pošto je gotovo na silu uspio da sjedne pored nje.

— Eto vidite, kako se naši ukusi nimalo ne slažu, odgovorila je ona. Meni se on naprotiv jako dopada

— To je nemoguće, uzviknuo je Džems. Razumjeo bih da vam se dopada ma koko bilo drugi iz društva, ali Morison! Zaboga, on nije ništa drugo do profesionalni pjevač! . . .

— Meni je jedan pjevač mio makar bio i profesionalan, rekla je ona. Ljuta sam na njega samo što i večeras nije došao da pjeva.

— Šta mislite, zašto nije došao?

— Rekao mi je da ima glavobolju. Uostalom, to je sa mnom slučaj.

— Mogao bi biti i neki drugi razlog . . .

— Da čujem.

— Mi se sada nalazimo u pristaništu, pred nama je Nica. Ko zna, možda je našao i neku drugu priliku da pjeva! Nica je velika, bogata, za profesionalnog pjevača pravi raj.

Nita ga je pogledala slegnuvši ramenima.

— Ne vjerujem, rekla je. Nikad mi nije slagao, svakako nije ni ovaj put.

— U svakom slučaju, odgovorio je Džems, ja sam radostan što ga nema, ni njega ni njegovog bendđoa. Da dosadnog instrumenta! Čovjek ne može cijelog večera od te lupe ni riječi progovoriti. Ovako ćemo provesti nekoliko časova na miru, a ja imam mnogo što šta da vam kažem...

— Kažete nekoliko časova!... Jesam li dobro čula?

— Zašto da ne? Časovi s vama brzo prolaze . . .

— Moguće... Samo ćete me izviniti za trenutak. Moram da odem da uzmem pilule protiv glavobolje, ne mogu više da izdržim.

— Izvolite samo. Ja ću strpljivo čekati.

Nita je izašla prilično zbunjeno i uzrujana. Očekivala je svašta od Džemsa, ali da će tako drsko otići da Morisona osumnjičiti da je mogao pobjeći sa jahte da bi otišao da pjeva u varoši, to je bilo već i suviše pretjerano. Morala se uvjeriti da je on tu. Imala je odličan izgovor da ode u njegovu kabinu.

Morison je bio opružen na krevetu, u dubokom snu. Morala je snažno da ga protrese da bi ga probudila.

— Učinili ste kraj jednom divnom snu, rekao je kad je otvorio oči i poznao nju pred sobom. Sanjao sam.

— Znam sve, uzviknula je ona. Uzeli ste nekoliko pilula iz moje tašne i potom ste zaspali i sanjali . . .

— Vas sam sanjao . . .

— Da, znam, sad će se san nastaviti na javi. Uzmite svoj bendžo pa hajdemo u Nicu. Svratićemo se negdje gdje ćemo pjevati do zore.

— Ja sam ushićen, rekao je Morison. Čemu imam da zahvalim?...

— Džemsu, rekla je Niti. Samo njemu. Zato će on drijemati do zore u trpezariji čekajući na mene . . .

Izdanje i tiskarstvo. Odlik. Oraž. Zavod Tisk E. VITALIANI i SIN, Šibenik — Odgov. urednik, Ramiljkar Vitaliani